

A

(Printed Pages 3)

AS-2233

आचार्य (द्वितीय सेमेस्टर) परीक्षा, 2015

संस्कृतसाहित्यम्

चतुर्थप्रश्नपत्रम्

(रत्नावली नाटिका)

समय: - घण्टात्रयम्

पूर्णाङ्कः - 70

निर्देश : प्रथमः प्रश्नोऽनिवार्यः। प्रतिवर्गमेकः प्रश्नोऽवश्यं समाधेयाः।

1. अधोलिखितानां टिप्पणी कार्या। 10×3=30
- (क) श्रीहर्षः।
- (ख) रत्नावल्या भाषासौष्ठवम् ।
- (ग) मङ्गलाचरणम् ।
- (घ) ऐन्द्रजालिकः।
- (ङ) नान्दी।
- (च) वसुन्धरा।
- (छ) रत्नावल्याः प्रधानो रसः।
- (ज) नाटिका।
- (झ) रत्नावल्याः नायिका।

P.T.O.

(2)

(ज) सूत्रधारभूमिका।

प्रथमो वर्गः

10

2. सन्दर्भ पूर्वकं व्याख्या करणीया।
प्रारम्भेऽस्मिन् स्वामिनो वृद्धिहेतौ
दैवेनेत्थं दन्तहस्तावलम्बे।
सिद्धेभ्रान्तिर्नास्ति सत्यं तथापि,
स्वेच्छाचारी भीत एवास्मि भर्तुः।
3. ससन्दर्भपूर्वकं व्याख्या करणीया।
अस्मिन् प्रकीर्णपटवासकृतान्धकारे
दृष्टो मनाङ् मणिविभूषण रश्मि जालैः।
पातालमुद्यतफणा कृतिशृङ्गकोऽयं,
मामद्य संस्मरयतीह भुजङ्गलोकः।

द्वितीयो वर्गः

10

4. अधस्तनस्य पद्यस्य सप्रसङ्गं व्याख्या विधेया।
उद्दामोत्कलिकां विपाण्डुररुचं प्रारब्धजृम्भां क्षणा
दायासं श्वसनोद्गमैरविरतैरातन्वतीमात्मनः।
अद्योद्यानलतामिमां समदनां गौरीमिवान्यां ध्रुवं,
पश्यन्कोप विपाटलद्युतिमुखं देव्याः करिष्याम्यहम् ।
5. सप्रसङ्गपुरस्सरं अधस्तनं पद्यं व्याख्येयम् ।

AS-2233

(3)

कृच्छादूरुयुगं व्यतीत्य सुचिरं भ्रान्त्वा नितम्बस्थले।
मध्येऽस्यास्तिवली तरङ्गविषये निष्पन्दतामागता।
मद्दृष्टि स्तृषितेव सम्प्रति शनैरारूह्य तुङ्गौ स्तनौ
साकांक्षं मुहुरीक्षते जललव प्रस्यन्दिनी लोचने।।

तृतीयो वर्गः

10

6. निम्नलिखितस्य ससन्दर्भपूर्वकं व्याख्या कार्या ।
प्रणयविशदां दृष्टिं वक्त्रे ददाति न शङ्किता
घटयति घनं कण्ठाश्लेषे रसान्न पयोधरौ।
वदति बहुशो गच्छामीति प्रयत्नधृतान्यहो।
रमयतितराम् संकेतस्था तथापि हि कामिनी।
7. अधस्तनस्य सन्दर्भपूर्वकं व्याख्या कार्या ।
समारूढा प्रीतिः प्रणयवहुमानादनुदिनं,
व्यलीकं वीक्ष्येदं कृतमकृत पूर्वं खलु मया।
प्रिया मुञ्चत्यद्य स्फुटमसहना जीवितमसौ
प्रकृष्टस्य प्रेम्णः स्वलितमविसह्यं हि भवति।

चतुर्थो वर्गः

10

8. रत्नावल्याः नाटिकायाः रूपकत्वं संसाधयत।
9. वासवदत्तायाः अथवा रत्नावल्याः चरित्रचित्रणं प्रस्तूयताम् ।

AS-2233